

Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Öğrencilerinin Meme Kanseri, Kendi Kendine Meme Muayenesi Sağlık İnançları ve Meme Kanseri Korkusu

Serap SAYAR¹, Fatma KOYAK¹

¹Kto Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü
Sorumlu Yazar: oranserap@gmail.com

Amaç: Bu çalışma sağlık bilimleri yüksekokulu öğrencilerinin meme kanseri ve kendi kendine meme muayenesine (KKMM) ilişkin inançlarını ve öğrencilerin meme kanseri korkusunu belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı-ilişki arayıcı bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini, bir üniversitenin sağlık bilimleri yüksekokulunda 2020-2021 yarı yılı bahar döneminde eğitim gören kadın öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise, gelişi güzel örnekleme yöntemi kullanılarak seçilmiş 446 öğrenci oluşturmuştur. Veriler, 1 Mart-30 Mayıs 2021 tarihinde, sosyodemografik ve tanıtıcı özellikler formu, Champion Sağlık İnanç Modeli Ölçeği ve Meme Kanseri Korku Ölçeği (MKKÖ) kullanılarak toplanmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yarısına yakını (%46,2) hemşirelik bölümünde eğitim görmekte olup, çalışmaya katılan tüm öğrencilerin %31'i birinci sınıf, %31'i ikinci sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin %42,2'sinin KKMM'ni hiç yapmadığı belirlenmiştir. Bölümler arasında KKMM'ni düzenli olarak yapma ve yapmama durumu farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Öğrencilerden KKMM'ni düzenli olarak yapanların hiç yapmayanlara göre ve öğrencilerin sınıf düzeyine göre; yarar, güven, engeller ve sağlık motivasyonu algısı alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır ($p<0,05$). Ailede meme kanseri öyküsü olanların olmayanlara göre ve daha önce memeleri ile ilgili sağlık sorunları yaşayanların yaşamayanlara göre duyarlılık algısı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır ($p<0,05$). Öğrencilerin MKKÖ puan ortalamaları 23,57±8,73 olup, MKKÖ puan ortalamaları ile duyarlılık, ciddiye ve engel algısı puan ortalamaları arasında pozitif yönde, güçlü ve anlamlı bir ilişki vardır ($p<0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelik öğrencilerinin diğer bölümlere göre daha yüksek oranda ayda bir KKMM yaptığı bulunmuştur. Öğrencilerin KKMM'ni düzenli olarak yapanların hiç yapmayanlara göre; yarar, güven, sağlık motivasyonu algısı yüksek olup, engel algıları daha düşüktür. Sınıf düzeyi arttıkça, yarar algısı, güven, sağlık motivasyonu artmakta ve engel algıları düşmektedir. Öğrencilerin meme kanseri korkusu orta düzeydedir ve meme kanseri korkusu duyarlılık, ciddiye ve engel algılarını etkilemektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda, KKMM'nin sağlık inançlarını etkilediği görülmektedir. Öğrencilere yönelik müfredat programlarına sağlıklı koruma davranışlarına ilişkin eğitimlerin eklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnanç, Kendi Kendine Meme Muayenesi, Meme Kanseri, Hemşirelik, Öğrenci

Breast Cancer, Breast Self-Examination Health Beliefs and Fear of Breast Cancer of Health Sciences Students

Purpose: This study was performed to determine the beliefs of health sciences school students about breast cancer and breast self-examination(BSE) and their fear of breast cancer.

Method: It is a descriptive-correlational study. Population of the study is composed of female students studying at a university's health sciences school in the spring term of the 2020-2021 semester. The sample of the study consisted of 446 students selected using the convenience sampling method. Data were collected from March 1-May 30, 2021 using the sociodemographic and descriptive characteristics form, the Champion Health Belief Model Scale, and the Breast Cancer Fear Scale (BCFS).

Results: Nearly half (46.2%) of the students participating in the study were studying in the nursing department, and 31% of all students participating in the study were first-year students and 31% were second-year students. It was determined that 42.2% of the students had never done BSE. Regularly performing BSE and not performing differed between departments ($p<0.05$). According to the students who do BSE regularly, compared to those who never do it, and according to the grade level of the students; there was a statistically significant difference between the mean scores of the sub-dimensions of benefits, confidence, barriers, and perception of health motivation ($p<0.05$). There was a statistically significant difference between the mean scores of sensitivity perception of those who have a family history of breast cancer compared to those who do not have, and those who have had health problems related to their breasts before ($p<0.05$). The mean BCFS score of the students was 23.57±8.73, and there was a positive, strong and significant relationship between the mean scores of BCFS and the mean scores of sensitivity, seriousness and barriers perception ($p<0.05$).

Conclusions and Suggestions: According to those who do BSE regularly and those who never do it; perceptions of benefits, confidence, and health motivation were high, and perceptions of barriers were lower. As the grade level increases, the perception of benefits, confidence, health motivation increases and the perception of barriers decreases. The students' fear of breast cancer was at a moderate level and the fear of breast cancer affected their perceptions of sensitivity, seriousness and barriers. In line with these results, it was seen that BSE affected health beliefs. It is recommended to add training on health protection behaviors to the curriculum for students.

Keywords: Belief, Breast Self-Examination, Breast Cancer, Nursing, Student